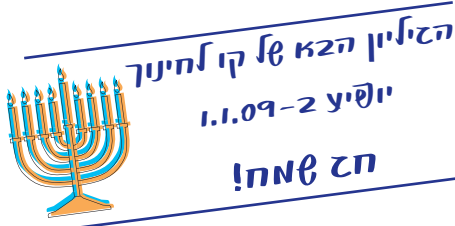

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 461 | כ"א כסלו תשס"ט | 18.12.08 | משוגר למנויים בלבד | www.kavnet.co.il | kav1@bezeqint.net

מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

שאלה; למה משה"ח לא נותן מענה מחשובי מלא לבתיה"ס?

מאפשרת לבתיה"ס לקבל דו"חות משמעת מפורטים, שמכילים מידע על היעדרויות תלמידים, הפרעות, בעיות תלבושת אחידה, ציונים והתפלגויות, דו"חות על התקדמות בלימודים, כרטיסי תלמיד להצגה ביום הורים עם כל הציונים ועוד. כמו כן מאפשרת המערכת לקבל דוחות סטטיסטיים, התראות ועוד.

אומרת רכזת פדגוגית של אחד מבתייה"ס שמשתמשים בשתי התוכנות; "העבודה ביום-יום עם שתי תוכנות היא סיוט, ודורשת ממני זמן עבודה יקר לתאם ביניהן. כאשר יש שינויים בביה"ס, למשל, תלמיד עובר הקבצה, כיתה, קבוצת לימוד וכיו"ב, מה שקורה כמעט כל יום, אני צריכה לעדכן את המנב"ס, ובעקבותיו לבצע העברה לסמארט סקול. המורים עובדים בסמארט סקול, ובעקבותיהם ביה"ס מעדכן במנב"ס, בקיצור בלגאן אחד גדול". הרכזת מוסיפה; "משה"ח היה צריך לספק לבתיה"ס תוכנה אחת, שתכיל את כל הפונקציות שמכילות שתי התוכנות. אם משה"ח לא מסוגל לעמוד במשימה זו, לפחות שיבצע התאמות בין המנב"ס לתוכנות האחרות, ויעביר אלינו מוצר אחד שעובד. העבודה שלי בלתי נסבלת; אני מוצאת את עצמי יושבת שעות ומתאמת נתונים. מי משלם לי על זה? שלא לדבר על כך שזה לא בדיוק תפקידי – אני צריכה לקבל כלים כדי לבצע אותו ולא לכבות שריפות של משה"ח".

(המשך בעמ' 2)

בשנים האחרונות משתמשים בתיה"ס בתוכנת המנב"ס לניהול הממוחשב הבסיסי שלהם. אלא שהתוכנה אינה מסוגלת למלא צרכים רבים של בתיה"ס בתחום הניהול הממוחשב, למעט בתחום התעודות.

לפער הגדול הזה בין הצרכים של בתיה"ס לבין מה שיש להם בפועל, חודרות בהדרגה חברות פרטיות. עד כה זכו מספר חברות במכרז משה"ח. כל חברה מתמחרת אחרת את התוכנות שפיתחה. כך, למשל, חברת משו"ב, שטוענת שהיא הגדולה מכולן (כ-120 בתי"ס), דורשת מכל ביה"ס עבור השימוש בתוכנה שלה 12 אלף ש"ח לשנה. חברת סקולי מספקת כרגע את התוכנה לבתיה"ס ללא עלות למשך שנה, אך היא תדרוש מבתייה"ס תשלום בהיקף של 10 ש"ח להורה לשנה בשנה"ל הבאה.

התמחור השונה של החברות הזוכות לגיטימי, ובתיה"ס יכולים לבחור את התוכנה הנראית להם וכמה הם מוכנים לשלם עבורה, אולם נשאלות השאלות "מדוע משה"ח אינו משלם עבור התוכנה הזו?" "מדוע ביה"ס צריך להוציא מתקציבו עבור שירות שהוא מבקש להציע להורים?" ובעיקר; "מדוע על ביה"ס לגבות כסף מהורים כדי לממן שירות שהוא צריך לתת על פי חוק חינוך חובה בחינם?" בעיה נוספת נעוצה בחוסר ההתאמה בין תוכנת המנב"ס לתוכנה המשלימה. סקולי, למשל, פיתחה את תוכנת סמארט סקול, שעימה עובדים היום כ-70 בתי"ס. התוכנה

מייסדי מפלגת מהפך בחינוך - חברי הנהלה, מזכירי סניפים ועובדי ארגון המורים

המחלקה הפרופסיונאלית, נורית ולנסי, יו"ר המחלקה לרווחה, משה אוחיון, יו"ר המחלקה למינהל, רכש וכוח אדם, אברהם פסקל, מנכ"לית הארגון, אפרת בר. כמו כן מופיעים ברשימת המייסדים מרבית מזכירי הסניפים של ארגון המורים. מהמרשימה לא נפקד גם מקומן של חלק ממזכירות מנהלי מחלקות הארגון.

העובדה שכה רבים מחברי הנהלת הארגון הנוכחי מקימים מפלגה תמוהה משתי סיבות; האחת – היא נוגדת את תקנון ארגון המורים הקובע כי הארגון הינו בלתי מפלגתי, והשנייה ואולי חשובה מקודמתה; האין זה תמוה שהנהלת ארגון המורים מצליחה לגייס את רוב עובדיה להקמת מפלגה? ניסיונות חוזרים ונשנים של קו לחינוך לקבל את תגובתו של רן ארז או הדוברת שלו לידיעה זו לא נענו.

באמצע החודש שעבר נרשמה אצל רשם המפלגות במשרד המשפטים מפלגת "מהפך בחינוך". מצע המפלגה עוסק בחינוך בלבד. מטרת המפלגה, כפי שנרשם אצל רשם המפלגות הן; "מפלגה לאומית חברתית שתפעל לקידום החינוך, ההוראה ואיכות החיים בישראל ולהעלאת מעמד המורה, ההשכלה הגבוהה ומערכת החינוך בכללותה, והעלאת החינוך וההוראה בישראל לראש סדר העדיפות הלאומי. התנועה תפעל בין היתר להטמעת והפעלת רפורמות כגון 'עוז לתמורה' במערכת החינוך בישראל". מעיון ברשימת מייסדי המפלגה, שהגיעה לידי קו לחינוך, עולה כי בנוסף ליו"ר ארגון המורים, רן ארז, 37 מהם הם חברי הנהלת ארגון המורים, עובדי הארגון ובני משפחותיהם ונותני שירותים לארגון. בין המייסדים; יו"ר

שאלה; למה משה"ח לא נותן מענה מחשובי מלא לבתיה"ס?

(המשך מעמ' ראשון)

משה"ח עורך בימים אלה ניסוי שבמסגרתו נעשה שימוש בשרת חזק - Terminal Server, שיאפשר נגישות של המנב"ס לאינטרנט. אלמוג מציינת, כי השלב הבא יהיה החלפת גרסת המנב"ס הנוכחית בגרסה חדשה ואינטרנטית. פיתוח התוכנה האינטרנטית כבר נמשך כשלוש שנים. לדברי אלמוג, הסיבות העיקריות לפיתוח האיטי הן מורכבות התוכנה, הצורך לתת מענה מושלם ל-4,000 בתי"ס, והצורך לפתור בעיות של אבטחת מידע המאפיינות תוכנות אינטרנטיות.

אלמוג מאשרת, כי ספקיות התוכנות המשלימות נחשפות למידע רגיש על התלמידים, מכיוון שהן מארחות בשרתים שלהן את המידע הבית ספרי ותומכות בו. לדבריה, האחריות לכך שהמידע על התלמידים אינו נחשף למי שאינו אמור לעיין בו היא של בתיה"ס המשתמשים בשירותים אלו. המשרד דורש מכל חברה המספקת תוכנות משלימות להצהיר שהיא מאבטחת את המידע, אך אינו בודק אם אכן היא עומדת בהבטחתה.

ואם כבר דנים בהתנהלות לא ראויה של משה"ח, הנה הסוגיה הבעייתית מכולן; במהלך הקיץ מועברים ממה"ח לחברות נתוני התלמידים, כמו השיבוץ לכיתות, שמות המורים המלמדים אותם, המקצועות הנלמדים ובהמשך גם באיזה הקבצה לומד כל תלמיד. לא נראה סביר שמשה"ח יעביר את כל הנתונים הללו לחברות פרטיות, גם אם הן משלימות את עבודתו.

בתגובה לטענות המושמעות בכתבה, אומרת האחראית על פעילויות התקשוב במשה"ח, ביאטריס אלמוג, כי תוכנת המנב"ס, ובמיוחד תוכנת המיני מנב"ס - המנבסון, מכילות פונקציות רבות, המאפשרות, בין היתר, הכנת דו"חות שמכילים מידע על היעדרויות התלמידים וציוניהם. לדבריה, המגבלה העיקרית של המנב"ס היא שמדובר בתוכנה מ"טרום דור האינטרנט", ולכן לא ניתן להעביר ממנה דו"חות להורים או לתלמידים, ואין התאמה בינה לבין התוכנות האינטרנטיות המשלימות, שמספקות לבתיה"ס החברות הפרטיות. לדבריה,

רמת ההשכלה של מורים בבתי"ס חזקים ושל מורים בבתי"ס חלשים דומה

ש"ח. שכרו הממוצע של מורה המלמד בבי"ס השייך לעשירון הטיפוח השני, היה 6,675 ש"ח בלבד. החוקרים מציינים, כי ממצאי המחקר מצביעים על כך, שהפערים הגדולים בהישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי חזק ובין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי חלש, אינם נובעים מפערים ברמת המורים המלמדים אותם.

בשנים האחרונות נשמעה לא אחת הטענה, כי את המורים הטובים בישראל ניתן למצוא בדרך כלל בבתי"ס המשרתים אוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי חזק. לעומת זאת, בבתיה"ס המשרתים אוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי חלש, מלמדים מורים בעלי כישורים נמוכים יותר. תוצאות מחקר, שערך לאחרונה מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, מפריחות במידה רבה טענה זו. שם המחקר הוא "מאפייני פריסת המורים בבתיה"ס ומדיניות העדפה מתקנת". המחקר בדק את המאפיינים של כ-57 אלף מורים, המלמדים ב-1,794 בתי"ס מכל עשירון הטיפוח. המחקר בדק את רמת ההשכלה והוותק של המורים. שני מאפיינים אלה נתפסים כמדד לאיכות המורה, כאשר הציפייה היא שמורה בעל ותק והשכלה אקדמאית יהיה מיומן יותר ממורה חסר השכלה אקדמאית וותק. המחקר לא מצא הבדלים משמעותיים ברמת ההשכלה והוותק בין מורים המלמדים בבתי"ס השייכים לעשירון טיפוח גבוה, שאוכלוסיית התלמידים שלו מגיעה מרקע חברתי-כלכלי חלש, ובין מורים המלמדים בבתי"ס השייכים לעשירון טיפוח נמוך, שאוכלוסיית התלמידים שלהם מגיעה מרקע מבוסס. כך, לדוגמה, היו 49.2% מבין המורים בבתיה"ס הממלכתיים השייכים לעשירון הטיפוח הגבוה ביותר - העשירי, בעלי תואר ראשון, לעומת 49% מהמורים המלמדים בבתי"ס השייכים לעשירון הטיפוח הנמוך ביותר - השני. 12.7% מבין המורים המלמדים בבתיה"ס השייכים לעשירון הטיפוח העשירי היו בעלי תואר שני או שלישי, לעומת 14.9% מבין המורים המלמדים בבתיה"ס השייכים לעשירון הטיפוח השני.

המחקר גם בדק האם ישנו הבדל מהותי בין שכר המורים בבתי"ס השייכים לעשירון הטיפוח השונים. המחקר מצא, כי שכרם הממוצע של המורים המלמדים בבתי"ס שבהם לומדים תלמידים מרקע חברתי-כלכלי חלש, גבוה יותר משכרם של המורים המלמדים בבתי"ס שבהם לומדים תלמידים מרקע חברתי-כלכלי חזק. כך, למשל, השכר החודשי הממוצע של מורה המלמד בבתי"ס בעשירון הטיפוח העשירי היה 8,275

למחפשים התנדבות מאתגרת ומצילת חיים

אכפתיים? סבלניים? אוהבי אדם? רגישים למצוקות הזולת?
נכונים להתגייס לעזרה?
וגם חיים את האינטרנט?

התנדבות בעמותת סהר ממש מתאימה לכם

אצלנו תשתתפו בהכשרה מקצועית מרתקת, תהנו מליווי של אנשי מקצוע מובילים בתחום בריאות הנפש ותהיו חלק מנבחרת ייחודית, המעניקה תמיכה נפשית ראשונית לפונים באמצעות האינטרנט.

לפרטים ולמילוי [טופס התנדבות](http://www.sahar.org.il) באתר סהר

www.sahar.org.il

ההתנדבות מתבצעת בשעות הערב באמצעות המחשב הביתי

"לחנכים לבטיחות בדרכים"

כנס שני
יום שלישי, ב' חנוכה כ"ו בכסלו תשס"ט,
23 בדצמבר 2008

מרכז ברוך ורות רפפורט לתרבות ואמנות
אודיטוריום שד' הנשיא 138, מרכז הכרמל, חיפה

לפח

התכנסות וכיבוד קל	9:30-9:00
ברכות: גב' שלומית עמיחי , מנכ"לית משרד החינוך מר יאיר דורי , מנכ"ל הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	10:00-9:30
איתי טלגם - עבודת צוות תחת הנהגה, פרדיגמה של איכות	11:15-10:00
חיים עמית-הורים כמנהיגים, "להיות הורים משפיעים על בטיחות בדרכים"	12:15-11:15
חינוך לבטיחות בדרכים מעגל של בטיחות- רב שיח של השותפים ליצירת מעטפת של בטיחות בדרכים לילדים	12:45-12:15
משתתפים: יונת מרטון - סמנכ"לית חטיבת אוכלוסיות, ד"ר רחל רותם - מנהלת אגף זהירות ובטיחות בדרכים, משרד החינוך נועם עזרא - נציג ארגון ההורים הארצי נציג מחלקת התנועה, משטרת ישראל אייל רייז - מזכ"ל השומר הצעיר אבי קרמר - ארגון מורי הנהיגה	
הפסקת צהריים	13:45-12:45
הצגה "גילי" - הצגת יחיד עם השחקנית שרית ינו -אלעד הצגה המגוללת את סיפורה האישי של אם ששכלה את בתה בתאונת דרכים	15:00-13:45

רישום לכנס: www.kenes-betihut.org.il
פרטים נוספים בטלפון: 050-6810626, בתיה לוי מנהלת תחום חינוך, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים

סחבת של שלוש שנים - בגלל 65 מיליון שקלים

בג"צ חייב את משה"ח ליישם עד לתחילת שנת תש"ע את אזורי עדיפות לאומית במגזר הערבי, לאחר דחיות של כשלוש שנים

המגזר הערבי. תאריך היעד ליישום פסק הדין נקבע לספטמבר 2006. כחצי שנה לאחר תום התקופה שקבע בג"צ, הגישה המדינה בקשה להארכת מועד יישום פסק הדין ל-1 בספטמבר 2007. בית הדין נעתר לבקשה זאת. מספר חודשים לאחר מכן שוב פנתה המדינה לבג"צ, הפעם בבקשה ליישם את פסק הדין בהדרגה בתקופה של חמש שנים. הנימוק לבקשה היה, שהמדינה מתקשה לתקצב את ביצוע הוראות בית הדין. בג"צ דחה בקשה זו, אך אישר את הארכת יישום פסק הדין בשנה נוספת, עד לתחילת שנת הלימודים תשס"ט. אולם פסק הדין לא בוצע גם במועד זה.

בחודש שעבר איבד בג"צ את סבלנותו, והורה, כאמור, למשה"ח ליישם את פסק הדין עד לפתיחת שנת הלימודים הבאה.

משה"ח בין הפטיש לסדן

מפסיקת בג"צ האחרונה עולה, כי הממשלה עדיין לא גיבשה רשימה חדשה, שאינה מפלה את המגזר הערבי, של יישובים שייכללו באזורי עדיפות לאומית.

האם החלטת אזורי עדיפות לאומית על יישובים מהמגזר הערבי כרוכה בתוספת תקציבית גדולה, שהממשלה תתקשה לעמוד בה? מסתבר שלא. מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, העריכה בפני בג"צ, כי התוספת התקציבית הנדרשת כדי ליישם את אזורי עדיפות לאומית גם במגזר הערבי, עומדת על 65 מיליון ש"ח בלבד. אולם למרות מאמצי המנכ"לית, סירב משרד האוצר להקצות למשה"ח את התקציב הנוסף הנדרש למטרה זו. משה"ח יאלץ כעת לבחור בין שתי אפשרויות פעולה, שכל אחת מהן תפגע במערכת החינוך. האפשרות הראשונה היא חלוקת התקציב המיועד לאזורי עדיפות לאומית בין יישובים רבים יותר, כולל מהמגזר הערבי. פעולה כזו תגרע תקציבים מהיישובים שכבר מקבלים את ההטבות, ועלולה לבוא לידי ביטוי בפיטורים ובצמצום משרות של מאות מורים. האפשרות השנייה היא להקצות 65 מיליון שקלים מתקציב המשרד למטרה זו, דבר שיפגע בתקציבי המשרד המיועדים לתחומים אחרים. ממה"ח נמסר בתגובה, כי המשרד יפעל ליישום פסק הדין של בג"צ עד לתחילת שנת הלימודים הבאה.

לפני מספר שבועות נזף בג"צ בחומרה במשה"ח. בג"צ נזף במשרד על הדחיות החוזרות ונשנות של ביצוע פסק הדין, שדרש ליישם בתחום החינוך את "אזורי עדיפות לאומית" גם ביישובי המגזר הערבי. בג"צ קבע, כי על משה"ח לבצע את פסק הדין עד לפתיחת שנת הלימודים הבאה, תש"ע. דרישת בג"צ חותמת מאבק משפטי ממושך, שניהל מרכז עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בארץ ישראל, כנגד החלטת הממשלה על אזורי עדיפות לאומית.

החלטה המפלה את המגזר הערבי

למעלה מ-400 יישובים נהנים מהטבות בתחום החינוך כתוצאה מהחלטת הממשלה על אזורי עדיפות לאומית, שמקורה בשנת 1993. רק אחדים מבין היישובים שייכים למגזר הלא יהודי, רובם ככולם דרוזים או בדואים, כמו בקעתה, חורפיש וטובה זנגרייה. הדבר תמוה, מכיוון שסמוך ליישובים הנהנים מההטבות, על פי מפה שגיבשה ממשלת ישראל, נמצאים יישובים ערביים לא מעטים. ביישובים שנכללו באזורי עדיפות לאומית, הוענקו לעובדי ההוראה תמריצים, כמו קידום הוותק, השתתפות של 75% בתשלום עבור לימודים אקדמיים, השתתפות של עד 80% בשכר הדירה והחזרי הוצאות נסיעה להשתלמויות בשנת השבתון. הרשויות המקומיות נהנו מהשתתפות בתקצוב חינוך טרום חובה לגילאי 3, בשיעור של 90%, מתוספת שעות לימוד בבתי"ס היסודיים, מהטבות במימון ההסעות למוסדות החינוך ועוד.

יש להדגיש, כי החלטת הממשלה על אזורי עדיפות לאומית לא עוגנה בחוק, למרות שהיא מיושמת שנים רבות. הממשלות שכיהנו במהלך תקופה זו הבינו, כנראה, כי מדובר בהחלטה לא שוויונית, שלא תעבור בחקיקה בכנסת, ואם תעבור - לא תעמוד במבחן בג"צ.

דחיה חוזרת ונשנית במשך שלוש שנים

בפברואר 2006 קיבל בג"צ את עתירת מרכז עדאלה נגד השימוש במפת אזורי עדיפות לאומית בתחום החינוך. בית הדין פסק, כי החלטת הממשלה בנושא זה מפלה את המגזר הערבי. שופטי בג"צ הורו למשה"ח להפסיק להקצות משאבים על בסיס אזורי עדיפות לאומית, וליישם הקצאה חדשה, שאינה מפלה את

הטבת מרכז ההלמנה של קו אחינך www.kavnet.co.il

שם המפרסם	סוג השירות	דרך התקשרות	ההטבה ממרכז ההזמנות
ר"י מיינד	המרכז לזיכרון וקוגניציה	1-700-500-232	7.5% הנחה לפונים מקו לחינוך
מכון איילון	טיפול בהפרעות קשב וריכוז	09-9553324	טיפול ב-24-18 שעות בלבד
חובשים	הדרכות ושירותי רפואה	052-3338881	20%-5% הנחה לפונים מקו לחינוך
סנדוויץ ירושלמי	אספקת סנדוויצ'ים ארוזים, ארוחות לדרך ולשטח	02-6481432	בהזמנה מעל 100 מנות 20%-10% הנחה
מרחבים	המכון לקידום אזרחות משותפת בישראל	08-9255507	תוכניות לאזרחות משותפת בבתי"ס ובגנים
אל"י	האגודה להגנת הילד	03-60911930	10% בהזמנת שלוש הצגות במרוכז
עם ישראל אחד	חינוך בלתי פורמאלי לקירוב לבבות	08-9276705	10% לפונים מקו לחינוך
metaversense	עולמות וירטואליים במערכת החינוך	03-5477149	5% הנחה לפונים מקו לחינוך
מרכז רפואות	מרכז לרפואה משולבת אינטגרטיבית וטבעית	03-7440888	20% הנחה לפונים מקו לחינוך
מגע	בי"ס להכשרת מטפלים לשיאצו ורפואה אלטרנטיבית בירושלים	02-5611933	5% הנחה לפונים מקו לחינוך

■ תלמידי בתי"ס היסודיים חותמים על אמנה למניעת אלימות – תלמידי שמונת בתי"ס היסודיים בטבריה השתתפו החודש בטקס החתימה על כתב אמנה למניעת האלימות. הטקס התקיים בהיכל התרבות בטבריה. כתב האמנה מתווה מדיניות להתמודדות עם תופעות ההצקה והאלימות, וקורא לתלמידים שלא להתעלם מביטויי אלימות.

בטקס השתתפו ראש עיריית טבריה, זוהר עובד, ראש המטה המקצועי של תוכנית עיר ללא אלימות, הד"ר אורלי אינס, ראש המרכז לחקר ולמניעת אלימות במכללת עמק יזרעאל, פרופ' עמוס רולידר, אנשי חינוך, הורים ותלמידים. תוכנית הרא"ל (הבלגה-הבנה, ריסון-רגישות, איפוק-אהבה, למידה) שפיתח פרופ' רולידר, משולבת בבתי"ס היסודיים בטבריה במסגרת פרויקט "עיר ללא אלימות". מטרת התוכנית היא להגביר את תחושת המוגנות של התלמידים ולמנוע מעשי אלימות, הצקה והטרדה. במסגרת התוכנית הוכשרו צוותי המורים בבתי"ס באמצעות ניתוח מעשי אלימות ולמידת מיומנויות לניהול וניווט הכיתה. כמו כן הופעלו בבתי"ס חדרי "פסק זמן", ומונו נאמני מוגנות מקרב התלמידים. בימים אלה נבחנת האפשרות לשלב את התוכנית גם בחטיבות הביניים בעיר.

■ מתנדבי רפא"ל מקדמים מצוינות בקריית החינוך – בקריית החינוך אורט עכו התקיים בשבוע שעבר טקס השקת הפעילות השנתית של רפא"ל – הרשות לפיתוח אמצעי לחימה. הפרויקט מתקיים בקריית החינוך מזה חמש שנים. במסגרת הפרויקט מקיימים מתנדבים מעובדי החברה פעילות בשם "פרחי רפא"ל", שבה משתתפים כ-50 תלמידים מצטיינים משכבות ז'-ח'. התלמידים מבקרים במשרדי החברה אחת לשבועיים, ומאזינים להרצאות העשרה בנושאים חלל, רובוטיקה ואווירונאוטיקה. כמו כן מעניקים עובדים מהחברה שיעורי העשרה ותגבור במתמטיקה ל-50 תלמידים מצטיינים משכבת ט' בביה"ס. מטרת הפעילות,

הנערכת אחת לשבוע, היא לעודד את התלמידים ללמוד מתמטיקה ברמת 5 יחידות לימוד בחטיבה העליונה.

■ מבצע התרמת דם בביה"ס – בבי"ס מח"ט עמל חדרה נערך, זו השנה השישית, מבצע להתרמת דם. מביה"ס נמסר, כי במבצע השתתפו תלמידים ומורים. עוד נמסר, כי בתום המבצע שיבחו מתנדבי מד"א את רוח ההתנדבות של התלמידים.

בתום המבצע שיבחו מתנדבי מד"א את רוח ההתנדבות של התלמידים.

לדברי מנהל עמל חדרה, לי און גולן, ביה"ס מקיים את הפרויקט כחלק מתפיסה חינוכית של תרומה לקהילה שהוא מבקש להנחיל לתלמידים.

■ ביה"ס ציין באירוע חגיגי את חג הסיגד – בבי"ס אורט רחובות התקיים בסוף החודש שעבר אירוע חגיגי לציון חג הסיגד של יוצאי אתיופיה. באירוע השתתפו תלמידים, הורים ונכבדים מהעדה. במסגרת האירוע התקיימה בביה"ס תערוכה של מלאכות יד, תמונות ומצגות, המתארות את המסורת והמנהגים של בני העדה האתיופית. באירוע גם התקיים דיון, שבו השתתפו יוצאי אתיופיה המהווים מודל להצלחה – רב הקהילה, קצין משטרה, מגשרת, איש ציבור ואשת עסקים. משתתפי הדיון השיבו לשאלות התלמידים, וסיפרו כיצד הצליחו בדרכם המקצועית תוך שמירת ערכי העדה. בתום הדיון התקיים חידון בנושא מסורת יהודי אתיופיה, שבו התמודדו תלמידים יוצאי אתיופיה ותלמידים שאינם בני העדה משכבת ט'. בסיום האירוע התכבדו המשתתפים במאכלים אתיופיים מסורתיים.

מורה לחיים – סדנה לצוותים חינוכיים

ענת אשד, בעלת תואר שני בחינוך, מעבירה סדנאות לניהול כיתה לצוותים חינוכיים. לסדנאות מביאה אשד את ניסיונה כמורה (22 שנה) וכמנחת קבוצות הורים במכון אדלר.

העיקרון שמנחה את אשד בסדנה הוא לתת לצוותים כלים להיות מורים סמכותיים, תוך כדי שמירה על מערכת יחסים תקינה ומכבדת עם התלמידים. המטרה היא להיות מורה מצמיח – מעודד ומחזק, מבלי לוותר על כללים ברורים וגבולות.

הסדנה משלבת רקע תיאורטי עם משחקי תפקידים וניתוח אירועים ומצבים. על פי התיאוריה האדלריאנית, כל אחד זקוק לתחושת שייכות. כל תלמיד בכיתה אמור להרגיש חלק מהקבוצה. לשם כך על המורה ליצור תנאים טובים לטיפול תחושת השייכות.

התנהגויות מפריעות – על פי הגישה האדלריאנית – נובעות מכשל בתחושת השייכות.

המורים בסדנה לומדים לטפח את תחושת השייכות הנכונה של הילד. לומדים לעזור לילדים להעצים את תחושת הערך ואת תחושת הנחיצות שלהם. המורים מקבלים כלים להגברת שיתוף הפעולה מצד התלמידים. המורים בודקים האם התגובות שלהם הולמות חינוך לאחריות ולעצמאות.

המורים לומדים את אומנות העידוד. מסתבר שכדי לעודד לא מספיק רצון טוב ואינטואיציה. ישנם כללים מאוד ברורים. כשהמורים מתחילים להשתמש בהם, הם מדווחים על כך שתחושת שביעות הרצון העצמית שלהם מהמקצוע עולה.

הסדנה נותנת למורים קודם כל כלים להעצמה אישית ולחיזוק תחושת הערך של המורה כי רק מורה מעודד יכול לעודד.

אשד מציינת, כי המורים לומדים להבין מה הילדים המפריעים מביעים בהתנהגות מסוימת, ואיך עליהם כמורים להגיב על מנת לעצור את ההידרדרות ביחסים. המורים צריכים להימנע מלהיכנס למאבקי כוח עם התלמידים. המורים לומדים לשפר את התקשורת בינם לבין התלמידים ובכך גם לשפר את המוטיבציה של הילדים ללמוד. הם מקבלים כלים לטיפול הדיאלוג עם התלמיד, תוך כדי משחקי תפקידים, המורים חווים תקשורת מקרבת לעומת תקשורת חוסמת.

בסדנה בודקים המורים את התגובות החינוכיות שלהם על פי קריטריונים של רווח ומחיר.

המורים לומדים להגיב למעשים שליליים באופן חינוכי. נבדקות האופציות של פרסים ועונשים לעומת התגובה החינוכית ההולמת. אשד מכנה את התגובה ההולמת – תגובת הקס"ם = הגיונית-קשורה-סבירה-מלמדת.

כמגשרת מוסכמת מטעם בית המשפט, אשד מעשירה את הסדנה בכלים לגישור בעת קונפליקטים ומריבות. הצוותים מקבלים כלים לניהול קונפליקטים והבנת הדינמיקה של הקונפליקט – זיהוי שלבי הכניסה לקראת קונפליקט ולימוד של שלבי היציאה ממנו. מורים ומדריכי פנימיות שהשתתפו בסדנה מדווחים על שיפור ניכר באווירה החיובית בכיתה.

אל ענת אשד ניתן לפנות בטל'; 050-5910124

■ תוכנית להעשרת השפה בחטיבת הביניים – תלמידי חטיבת הביניים בתיכון מקיף נשר, משתתפים השנה בתוכנית בית ספרית להעשרת השפה. במסגרת התוכנית מלמדים המורים מידי חודש נושא חדש, שבו הם משלבים הוראת ביטויים מהשפה העברית, באמצעות קריאת טקסטים מגוונים. הנושא החודשי מופץ בקרב מורי החטיבה באמצעות עיתון בית ספרי הנקרא "לשונעת". העיתון מספק למורים תשתית להעשרת השפה של תלמידיהם במסגרת מקצועות שונים הנלמדים בביה"ס. כך, למשל, למדו התלמידים את הביטויים "דג במים עכורים" ו"יש המון דגים בים", במסגרת השיעורים בנושא איכות הסביבה. יוזמת התוכנית ועורכת עיתון לשונעת היא מרכזת תחום הלשון בחטיבת הביניים, דורית גבאי. המורה מתכננת בקרוב להעלות לאינטרנט אתר, שבו יפורסמו חומרי ההעשרה שפיתחה בלשון.

במסגרת פרויקט נוסף להעשרת הלשון המתקיים בביה"ס, מתעדים תלמידי שכבת ז' פתגמים העוברים מדור לדור במשפחותיהם, ומשלבים אותם בסיפורים שהם מחברים. עבודותיהם של התלמידים יוצגו בתערוכה, שתתקיים במסגרת תחרות הפתגם "ראי עם". התחרות תיערך בחודש מרס 2009 בבית יד בן צבי בירושלים.

■ תוכנית יובלים הושקה בבת ים – 55 תלמידות מחטיבת הביניים בתיכון הממלכתי-דתי בית וגן בבת ים, יחלו ללמוד במסגרת תוכנית יובלים. התוכנית פועלת לצמצום פערים, ולקידום שוויון ההזדמנויות והמצוינות במערכת החינוך. התוכנית תופעל בביה"ס בשני מסלולים. המסלול הראשון מיועד לתלמידות בעלות פוטנציאל לימודי גבוה. במסגרת מסלול זה ישתתפו התלמידות שלוש פעמים בשבוע במפגשים העוסקים בהעצמה, מנהיגות ותגבור לימודי. התלמידות גם ישתתפו בהרצאות במדעי החברה, פסיכולוגיה ורטוריקה, שיועברו על ידי מרצים מאוניברסיטת בר אילן.

במסלול השני משתתפות תלמידות בעלות הישגים נמוכים. התלמידות מקבלות מידי שבוע שלוש שעות תגבור במתמטיקה, אוריינות והעצמה אישית. בתוכנית יובלים משולבת גם פעילות התנדבותית למען הקהילה, שבה משתתפות התלמידות משני המסלולים.

בשבוע שעבר נערך בביה"ס טקס פתיחת התוכנית. בטקס השתתפו ראש עיריית בת ים, שלומי לחיאני, יו"ר ומייסד תוכנית יובלים, איילון תירוש, מנכ"לית התוכנית, ד"ר אורית לנדאו, ונציגי פדרציית יהודי טורונטו, התורמים ליישום התוכנית בעיר.

מחשבים בחינוך

■ אתר חדש; תפיסת הקיימות בעיצוב, אומנות ואדריכלות – המרכז הפדגוגי-טכנולוגי של רשת עמל, בשיתוף עם המגמה לאומנויות העיצוב, הבנייה והאדריכלות במשה"ח, העלה לאחרונה לרשת אתר בשם "תפיסת הקיימות בעיצוב, אומנות ואדריכלות". תפיסת הקיימות, הקרויה גם "פיתוח בר-קיימא", דוגלת בניצול אחראי של משאבי הטבע לטובת כדור הארץ ותושביו בהווה ובעתיד. בעיצוב, באומנות ובאדריכלות, באה לידי ביטוי תפיסה זו ביצירה אקולוגית הפועלת למען הקהילה, ונעשית פעמים רבות בשיתופה, כמו הקמת גינות אקולוגיות בבתיה"ס. האתר מיועד לתלמידי מגמות האומנות, העיצוב והאדריכלות ולמוריהם. באתר ניתן למצוא פירוט של ההיבטים החברתיים, הסביבתיים והכלכליים של נושא הקיימות. כמו כן, ניתן למצוא באתר מאגר מידע גדול, הכולל מונחים, מידע על מוסדות וארגונים בארץ ובעולם, העוסקים בשמירת הסביבה או ביצירה ברוח הקיימות, וקישורים לאתריהם. באתר גם מוצגות דוגמאות ליצירות אומנות, מוצרים, סביבות ובניינים, שנוצרו בהתאם לתפיסת הקיימות. הפעילות הלימודית באתר משולבת בהנפשות וקומיקס של חברת בריינפופ, הממחישים את שילוב נושא הקיימות בחיי היום-יום בישראל ובעולם. כתובת האתר; <http://yeda.amalnet.k12.il/Sustainability>

ברשויות המקומיות

■ ביקנעם; העירייה רכשה 120 מחשבים לבתיה"ס – עיריית יקנעם השקיעה בשנה האחרונה כ-350 אלף ש"ח מתקציבה לרכישת 120 מחשבים חדשים למוסדות החינוך ביישוב. בשנת הלימודים שעברה נרכשו מחשבים לבתיה"ס ארזים ותדהר, ובחודש שעבר – לבתיה"ס אורנים, הדסים ודליות. כמו כן שדרגה רשת אורט, בסיוע העירייה, 40 מחשבים בבי"ס אורט אלון.

■ באשדוד; מחשבים ניידים הוענקו ל-150 מורים – אשדוד הצטרפה השבוע לפרויקט "מחשב נייד כל מורה". במסגרת הפרויקט הוענקו מחשבים ניידים ל-150 מורים מבתיה"ס היסודיים בעיר. הפרויקט נערך בשיתוף עם קרן אתנה, הסתדרות המורים, משה"ח, עיריית אשדוד ומגבית קנדה. המחשבים הניידים חולקו בטקס שהתקיים באשכול הפיס בעיר. בטקס השתתפו ראש עיריית אשדוד, יחיאל לסרי, מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן, מנהלת מחוז דרום, עמירה חיים, יו"ר עמותת אתנה, אורי בן-ארי, ונציגי מגבית קנדה. אשדוד מצטרפת לפרויקט בעקבות שלוש ערים אחרות במחוז דרום – באר שבע, ירוחם וערד.

עד כה חולקו במסגרת הפרויקט כ-900 מחשבים ניידים למורים ביישובי הפריפריה.

■ תנועת נוער וירטואלית לילדים המוגבלים בניידות – ארגון וריאטי ישראל ותנועת הצופים הקימו לאחרונה את תנועת צופי וריאטי. מדובר בתנועת נוער וירטואלית, המיועדת לילדים בעלי צרכים מיוחדים, המתקשים לצאת מבתיהם. מטרת הפרויקט היא ליצור באמצעות האינטרנט מרחב חברתי לילדים ובני נוער. במסגרת תנועת הנוער יכולים הילדים להשתתף בפעילות קבוצתית וליהנות מרשת חברתית-אינטרנטית, ערכית וחינוכית. בכל פעילות משתתפים עד שבעה ילדים. הפעילות מתקיימת אחת לשבוע במשך שעה. לכל קבוצת ילדים מוצמד מדריך של

■ **הוסמכו** – 24 גני ילדים מכל המגזרים במחוז, הוסמכו בשבוע שעבר כגנים ירוקים על ידי המשרד להגנת הסביבה ומשה"ח. טקס ההסמכה התקיים במדעטק – המוזיאון הלאומי למדע בחיפה. בטקס הוסמכו גם 11 גנים ממחוז חיפה.

במהלך הטקס הציגו הגנות באמצעות מצגות את הפעילות למען הסביבה שהן מקיימות בגניהן. לאחר מכן התקיימה הרצאה של צלם הטבע, אייל בר-טוב, בנושא השמירה על המגוון הביולוגי, שלוותה בתמונות ובמוסיקה.

את תעודות ההסמכה העניק לגנות השר להגנת הסביבה, גדעון עזרא. בטקס השתתפו מנהלת המחוז, אורנה שמחון, מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי במשה"ח, סימה חדר, ומנהל מחוז הצפון במשרד להגנת הסביבה, שלמה כץ.

במהלך הטקס הציגו הגנות באמצעות מצגות את הפעילות למען הסביבה שהן מקיימות בגניהן. לאחר מכן התקיימה הרצאה של צלם הטבע, אייל בר-טוב, בנושא השמירה על המגוון הביולוגי, שלוותה בתמונות ובמוסיקה. בנוסף לתעודות ההסמכה, קיבלו הגנות ספרים בנושאים סביבתיים וזרעים של צמחי תבלין, שאותם יזרעו ביחד עם ילדי הגנים.

מחוז חיפה

■ **תוכנית פיתוח** – מנהל המחוז, אהרון זבידה, סייר בשבוע שעבר בבי"ס הריאלי בחיפה. אל מנהל המחוז נלווה מנכ"ל ביה"ס, רון כתר. מנהל המחוז ביקר בסניף כיתות היסוד של ביה"ס בהדר הכרמל, באשכול הגנים "ריאליגן", ובמרכז לימודי התקשורת בביה"ס העל יסודי בית בירם. במהלך ביקורו אמר זבידה, כי רוח הצוות וההכשרה המקצועית של המורים הם אבני יסוד בעבודת ביה"ס.

בישיבת הסיכום לסיור נמסר למנהל המחוז, כי בימים אלה מתקיימת בבי"ס הריאלי תוכנית בשם "מארג" – תוכנית פיתוח פדגוגית ומכוונת חזון. התוכנית בוחנת את סדר היום הפדגוגי של ביה"ס, תוך מתן ביטוי לידע המחקרי בנושא זה מהארץ ומהעולם,

ולניסיון שנצבר בביה"ס. במסגרת התוכנית נבחנים מחדש תכני ההוראה, התפיסות הפדגוגיות, עבודת הצוות וחוויות התלמידים בביה"ס. בראש צוות הפיתוח של התוכנית עומד הסמנכ"ל לפדגוגיה של ביה"ס, גדעון טרן. בצוות הפיתוח משתתפים 20 מורים מכל חטיבות הגיל, המייצגים את מגוון תחומי הדעת והתפקידים בביה"ס.

בכל סניפי ביה"ס הריאלי בחיפה לומדים כ-3,700 תלמידים, בגילאי גן ועד י"ב. צוות ביה"ס מונה כ-450 מורים ועובדים.

■ **שיתוף פעולה** – מנהל ביה"ס לאומנויות ויצו-ליאו באק בחיפה, ערן דובובי, חזר לאחרונה מכנס חינוכי למנהלי בתי"ס, שהתקיים בשנחאי. בכנס הציג דובובי מודל חינוכי לקידום תלמידים בסכנת נשירה ולצמצום פערים בשם Knowledge – KIPP Is Powerful Program. בכנס השתתפו מאות מנהלי בתי"ס מרחבי סין ומנהלים מבריטניה, אוסטרליה, ניו זילנד, סינגפור וארה"ב.

לדברי דובובי, המנהלים הסינים התרשמו מאוד מהרצאתו, וניהלו בעקבותיה פאנל שלם על צמצום פערים ומניעת נשירה. דובובי אף התבקש לייעץ למנהלים הסיניים בנושאים אלו.

במהלך הביקור בסין חתם דובובי על הסכם לשיתוף פעולה וחילופי תלמידים ומורים בין מרכז חינוך ליאו בק ובי"ס ויצו-ליאו בק לבין בתי"ס במחוז שנחאי, שבו מתגוררים כ-20 מיליון תושבים. טקס חתימת ההסכם, שבו השתתף שר החינוך של מחוז שנחאי, שודר בטלוויזיה הסינית.

מחוז מרכז

■ **תרומה יוצאת דופן** – "מגן שר הבריאות" הוענק השבוע לשלושה תלמידים משכבה י"ב בבי"ס שרת בנתניה. הפרס מוענק מידי שנה למתנדבים שתרמו תרומה יוצאת דופן לרווחת הציבור ולבריאותו. שלושת התלמידים מתנדבים כליצנים רפואיים בבית החולים לניאדו ובפנימיית אור טיפול וחינוך בנתניה. התלמידים החלו את פעילותם ההתנדבותית במסגרת פרויקט מחויבות אישית, והם ממשיכים אותה זו השנה השלישית. במסגרת הפרויקט השתתפו התלמידים בקורס, שבמהלכו למדו משחק, והונחו כיצד לבנות דמות של ליצן. בטקס הענקת הפרס, שנערך במרכז מורשת בגין בירושלים, השתתף שר הבריאות, יעקב בן יודי.

מחוז דרום

■ **נרגש** – ראש הממשלה, אהוד אולמרט ביקר בשבוע שעבר בביה"ס המדעי-תורני אמית' בשדרות.

במהלך הביקור סקר אולמרט את המיגון בביה"ס, ושמע מהתלמידים והמורים על ההתמודדות שלהם עם התקפות טילי הקסאם. בטקס שנערך לכבוד האורח, אמרה מנהלת ביה"ס, דינה חורי; "הילדים שלנו הם ילדים אמיצים שאינם מוותרים על למידה, אינם מוותרים על חוויה, ואינם מוותרים על הצלחה". מנהלת ביה"ס הוסיפה, כי בזכות המיגון והצוות של ביה"ס, התלמידים חשים ביטחון, ומעדיפים להגיע אליו גם בימים קשים.

בהמשך דבריה ציינה חורי את יתרונות רפורמת אופק חדשה המיושמת בביה"ס. ראש הממשלה אמר, כי הוא נרגש מהצלחתו של ביה"ס לשמור על שגרת לימודים ועל רף גבוה של הישגים.

■ **תנועות הנוער** – מנהלת המחוז, עמירה חיים, ערכה בשבוע שעבר מפגש עם נציגי תנועות הנוער. המפגש התקיים במטרה לקדם את אחד מיעדי המחוז המרכזיים השנה – הרחבת מעגל התלמידים המשתייכים לתנועות הנוער. במפגש השתתפו נציגים מתנועות הנוער; בני עקיבא, השומר הצעיר, הצופים, עזרא, מכבי צעיר והנוער העובד והלומד. במפגש ביקשה מנהלת המחוז לשמוע מנציגי תנועות הנוער על המכשולים העומדים בפניהם בפעילותם בדרום, וכיצד לדעתם יכול המחוז לסייע להם.

מהמחוז נמסר, כי הנציגים הצביעו פה אחד על מצוקת מבנים לפעילות תנועות הנוער, הקיימת בדרום. כמו כן ציינו הנציגים, כי חלק מהרשויות המקומיות במחוז אינן משתפות עימם פעולה. מנהלת המחוז הבטיחה, כי תפנה לרשויות המקומיות ותבקש מהן לשתף פעולה עם תנועות הנוער. חיים הוסיפה, כי תבקש גם ממנהלי בתי"ס לגבש דרכים לסייע לתנועות הנוער, למשל באמצעות שיחות עם התלמידים על הצטרפות אליהן. כמו כן תבקש חיים ממנהלי בתי"ס לאפשר לנציגי תנועות הנוער להיכנס לבתי"ס, ולמדריכים – לערוך פעילויות לתלמידים בזמן ההפסקות.

"אני מחזקת את ידיהן של תנועות הנוער על פעילותן הערכית-ציונית ליצירת חברה טובה יותר, דווקא בעידן של טשטוש גבולות וערעור הסמכות, ובמציאות לא פשוטה של אינטרנט וטלוויזיה הגוזלים את מרבית זמנם של התלמידים", אמרה חיים.

במחוז דרום פועלות 12 תנועות נוער, שבהן חברים כ-20,000 תלמידים.